Кировоградская областная БИБЛИОТЕКА им. Н. К. Крупской

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ОБ'ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий комунар

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання X

№ 118 (1130).

ЧЕТВЕР

2 ЖОВТНЯ

1969 р.

Ціна 2 коп.

КОМУНІЗМ— НАША ЩОДЕННА ЖИВА СПРАВА

Матеріали до роковин промови В. І. Леніна на III з'їзді РКСМ читайте на 2—3 стор.

НА ВІЧНІ ЧАСИ

Учасники Днів чехословацької культури в УРСР—на Кіровоградщині

ДНІ КУЛЬТУРИ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ 1969 В УКРАЇНСЬКІЙ РСР

1—5 ЖОВТНЯ — 6 ЖОВТНЯ

Хліб-сіль на землі Кіровоградській

Позавчора у Кіровоградському аеропорту громадськість міста зустрічала делегацію Чехословацької Соціалістичної Республіки, яка бере участь в Днях культури ЧССР на Україні.

Серед зустрічаючих — секретар обкому КП України Н. П. Сухаревська, перший секретар Кіровоградського міськкому партії І. П. Валявський, завідуючий відділом пропаганди і агітації обкому партії О. К. Піскунов, заступник голови облвиконкому Д. С. Сиволап, перший секретар обкому комсомолу М. Д. Сиротюк, інші товариші.

На приміщенні аеровокзалу — державні прапори Радянського Союзу, Української РСР, ЧССР, гасло проголошує вічну дружбу між радянським та чехословацьким народами. Двадцять п'ять юнаків і дівчат — символ двадцять п'ятої річниці визволення Чехословаччини Радянською Армією — теж готуються зустріти почесних гостей.

...Повітряний лайнер торкнувся посадочної смуги. По трапу спускаються міністр культури ЧСР Мілослав Бружек, інші члени делегації. Представники кіровоградської комсомолії вручають посланцям братнього чехословацького народу найдорожчий дар — хліб і сіль з української землі. Піонери обдаровують дорогих гостей квітами.

— Дружба! Дружба! — скандують присутні.

На кіровоградській землі тепло вітав членів делегації ЧССР заступник голови облвиконкому Д. С. Сиволап.

— Кіровоградці зустрічають вас, як дорогих, вірних друзів, — говорить промовець, — ми бажаємо вам нових звершень в боротьбі за побудову соціалізму в Чехословаччині.

— Хай вічно живе дружба між братніми народами Радянського Союзу і Чехословацької Соціалістичної Республіки! — закінчує Д. С. Сиволап під оплески присутніх.

Керівник делегації ЧССР Мілослав Бружек передав привіт українському народові від чехословацького народу, дякував за зустріч. — Ми завжди вважали Радянський Союз нашим безкорисливим другом, — сказав він.

М. Бружек висловив надію, що Дні культури ЧССР на Україні ще більше зміцнять братні зв'язки двох народів, стануть тим мостом, по якому пройде взаємна симпатія і взаєморозуміння.

Заступник голови облвиконкому Д. С. Сиволап душевно запросив чехословацьких гостей відвідати наше місто.

Уклін вам, визволителі

День видався напрочуд ясний і теплий. На площі імені С. М. Кірова зібралися представники партійних, комсомольських, громадських організацій міста і області, наші гості — делегація ЧССР, колектив ансамблю пісні і танцю «Олшава».

Разом з гостями до пам'ятника С. М. Кірову направляються секретар обкому партії Н. П. Сухаревська, заступник голови облвиконкому Д. С. Сиволап, перший секретар Кіровоградського міськкому партії І. П. Валявський, перший секретар обкому ЛКСМУ М. Д. Сиротюк, секретар обкому комсомолу Т. П. Лащевська, голова Кіровоградського міськвиконкому Б. К. Катеринчук, інші товариші.

На площі залягла урочиста тиша. Здавалося, чути шепіт державних прапорів Радянського Союзу, Радянської України, ЧССР. До підніжжя пам'ятника лягають вінки живих квітів. Шанобливо схилилися перед пам'ятником палкому революціонерові, вірному ленінцю С. М. Кірову міністр культури ЧСР Мілослав Бружек, інші члени делегації.

Потім кортеж направляється до пам'ятника Невідомому солдату. Звучить тужлива музика, дехто не втримується, витирає очі. Своїм визволителям чехословацька делегація на чолі з Мілославом Бружеком теж покладає вінки живих квітів.

Хвилиною мовчання зустріли присутні цю хвилюючу церемонію, посуворіли обличчя гостей. Такі ж молоді хлопці полягли і за їх землю, визволяючи її. Можливо, саме ці юнаки боролися б і вмирали за вільну Чехословаччину, якби не зустріла їх ворожа куля на рідній землі.

Члени делегації Чехословаччини, що візьмуть участь в Днях культури ЧССР на Україні, в супроводі представників партійних, комсомольських, громадських організацій оглянули місто Кіровоград, його визначні місця.

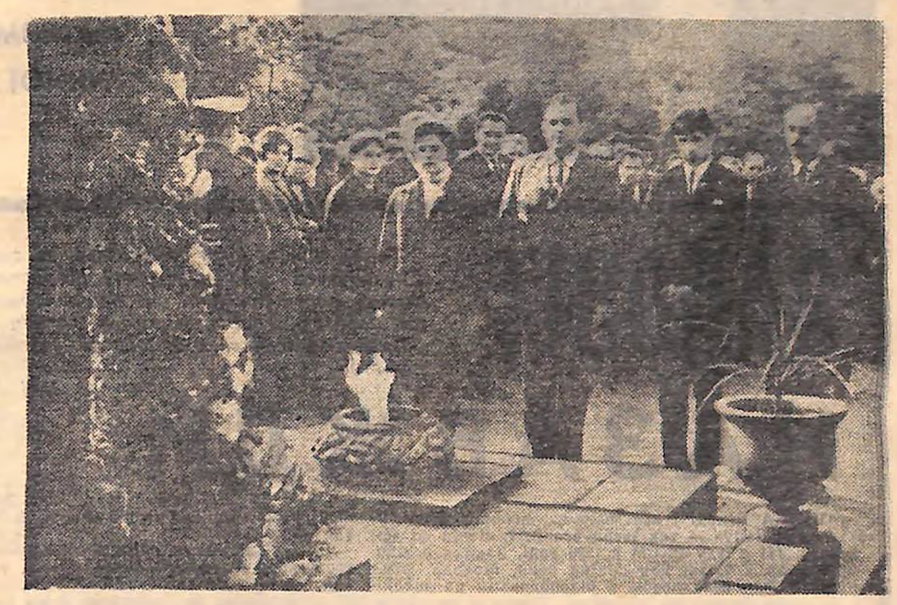

Вінки до підніжжя пам'ятника Невідомому солдатові поклала делегація ЧССР.

Друзі зустрічаються знову

В задумі зупинилися учасники ансамблю пісні і танцю «Олшава» з Чехословаччини перед радянським воїном, що на братському кладовищі схилив своє чоло. Більшість тих, що полягли в буремні роки війни, були, можливо, не старші віком за цих юнаків і дівчат, теж хотіли жити і любити.

Немало таких могил і в Чехословаччині. Можливо, саме про це й думають зараз керівник ансамблю Ян Кріст, художній керівник Горимір Сушіл, завідуючий ансамблем, технік машинобудівного заводу Зденек Врба, вчителька Ярміла Зелена та їх друзі й подруги, переходячи від однієї могили до іншої, читаючи написи на них.

Члени ансамблю «Олшава» — не фахівці. Всі вони працюють на підприємствах, в учбових закладах міста Угерський Брод, але всі кохаються в пісні і танці, люблять і відтворюють народну творчість.

— Саме цим і відзначається наш ансамбль, — пояснює керівник його Ян Кріст. — Ми виконуємо лише ті пісні й танці, що виконують у нас в Угерському Броді.

Юнаки, дівчата з «Олшави» прибули до нас в Кіровоград, щоб взяти участь у Днях культури ЧССР на Україні. Безумовно, кіровоградці побачать цікаві самобутні творіння, а поки що — знайомство з містом Кіровоградом, з його визначними місцями, пам'ятниками історії і архітектури.

Знайомство це почалося з братського кладовища, де захоронені радянські воїни. З розповіді працівника обласного краєзнавчого музею Є. Коляди наші чеські гості дізналися про життя і бойовий шлях Героя Радянського Союзу Юрія Глібка, про подвиг безстрашного підпільника Петра Лахмана.

А потім — знайомство з новобудовами міста, з його визначними місцями. Гості оглянули проспект імені 50-річчя Жовтня, парк імені Леніна. На запитання, що найбільше їх вразило в нашому місті, керівник ансамблю «Олшава» Ян Кріст, який, до речі, володіє нашою мовою, відповів коротко:

— Будови. Багато новобудов.

Автобуси доставили чеських аматорів сцени до готелю «Україна», на вході в який, як символ єднання братніх народів, майорять прапори Радянського Союзу, Радянської України, ЧССР...

Зустріч двох аматорських колективів — заслуженого самодіяльного ансамблю танцю УРСР «Ятрань» та ансамблю пісні і танцю міста Угерський Брод з ЧССР, що відбулася позавчора, стала справжньою подією для українських і чеських юнаків і дівчат. Вже не вперше зустрічаються аматори. І ятранці, і колектив «Олшави» пам'ятає минулорічний фестиваль, коли обоє в Стражниці брали участь в конкурсі на краще виконання народного танцю. Потім олшавці вітали своїх українських колег в Угерському Броді. А зараз господарі пропонують гостям українські вечорниці.

Не дивно, що кіровоградські аматори чекали в клубі імені Калініна своїх друзів, а керівники колективів — заслужений діяч мистецтв УРСР А. М. Кривохижа та Ян Кріст обнялися, як старі знайомі.

В зустрічі двох колективів взяли участь представники партійних, комсомольських, громадських організацій міста і області, керівники Агрегатного заводу. Тепло вітали молодих чехів на українській землі керівник ятранців А. М. Кривохижа, директор Агрегатного заводу М. Д. Караманов. Перед гостями виступили наймолодші артисти, учні дитячої студії класичного танцю, ятранці. Сердечно зустріли присутні виступи солістів ансамблю «Ятрань» Анатолія Бондаренка, який виконав чеську пісню «В мене п'ять наречених», Антоніну Черайнську, інших аматорів.

Вдячні гості запропонували слухачам вільку музичних новел. Гелена Михнальчикова та Любомир Мілош в своїх піснях передавали присутнім колорит рідної землі.

Українські національні костюми ятранців, злившись з костюмами гостей, утворили своєрідний букет. Своєрідний букет малювався і в сплетінні чеських та українських мелодій.

Крім звичайних подарунків, ятранці і колектив «Олшави» обмінялися особливими. Це — бальні танці, яких навчилися господарі і гості на цьому вечорі.

Дякуючи за прекрасну організацію вечора, керівник чеського ансамблю пісні і танцю Ян Кріст назвав мистецтво живою водою, що відроджує серця і душі для розуміння прекрасного, єднає їх в спільному прагненні прекрасного. Зустріч ця ще більше зміцнила творчі зв'язки двох аматорських колективів, народила нових друзів, згадка про яких буде вічно зігрівати серця юних гостей з ЧССР.

Головний девіз— єднання

«Палкий привіт учасникам Днів чехословацької культури на Україні!». Таке гасло зустріло наших чехословацьких друзів при вході в обласну філармонію, де вчора відбувся вечір радянсько-чехословацької дружби.

Вітати делегацію ЧССР, учасників ансамблю «Олшава» прийшли юні піонери Кіровограда. Вони вручили їм квіти.

Схвильовано говорив про братерські зв'язки радянського і чехословацького народів заступник голови облвиконкому Д. С. Сиволап.

З словом-відповіддю до присутніх звернувся від імені гостей керівник делегації ЧССР міністр культури ЧСР Мілослав Бружек. Ансамбль пісні і танцю «Олшава» показав цікавий концерт.

Присутні палко аплодували чехословацьким друзям, дякували за їх мистецтво. Чулися вигуки: «Хай живе радянсько-чехословацька дружба!», «Дружба навіки!».

Вечір радянсько-чехословацької дружби став справжнім святом єднання двох братніх культур, двох братніх народів, мета у яких одна — побудова соціалізму і комунізму.

* * *

Цікава бесіда відбулася вчора з делегацією ЧССР в обласному комітеті партії.

Тоді ж заступник голови Спілки словацьких письменників Павло Горов зустрівся з літераторами Кіровограда.

Вчора гості Чехословаччини відвідали обласний краєзнавчий музей, зустрілися з колективом Кіровоградської швейної фабрики.

Співає Любомир МІЛОШ.

Мальовничі пейзажі на Кіровоградщині. І настрій гарний. Фото В. КОВНАКА.

КОМУНІЗМ—НАША ЩО

ДО РОКОВИН ПРОМОВИ В. І. ЛЕНІНА НА III З'ЇЗДІ РКСМ

ПЕРЕД ВАМИ ЗАВДАННЯ БУДІВНИЦТВА, І ВИ ЙОГО МОЖЕТЕ РОЗВ'ЯЗАТИ, ТІЛЬКИ ОВОЛОДІВШИ ВСІМ СУЧАСНИМ ЗНАННЯМ, УМІЮЧИ ПЕРЕТВОРИТИ КОМУНІЗМ З ГОТОВИХ ЗАУЧЕНИХ ФОРМУЛ, ПОРАД, РЕЦЕПТІВ, ПРИПИСІВ, ПРОГРАМ У ТЕ ЖИВЕ, ЩО ОБ'ЄДНУЄ ВАШУ БЕЗПОСЕРЕДНЮ РОБОТУ, ПЕРЕТВОРИТИ КОМУНІЗМ У КЕРІВНИЦТВО ДЛЯ ВАШОЇ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ.

В. І. ЛЕНІН.

ЗАПОВІТ НАЗАВЖДИ

Таким чином, бути комуністом, це значить організовувати і об'єднувати все підростаюче покоління, давати приклад, виховання і дисципліни в цій боротьбі. Тоді ви зможете почати і довести до кінця спорудження будови комуністичного суспільства.

В. І. ЛЕНІН.

„СПІЛКА молоді і вся молодь... повинна вчитися комунізму» — так звернувся В. І. Ленін до делегатів III з'їзду РКСМ в 1920 році. Заклик вождя прозвучав у тяжкі для країни роки. Молода республіка Рад вела двобій з білополяками на заході і бароном Врангелем на півдні. Повсюди панували розруха і голод. Для делегатів з'їзду було встановлено пайок: суп без картоплі, чай з сахарином та 50 грамів хліба на добу. То в одних, то в інших районах країни виникали епідемії, лютував тиф.

ВІДТОДІ пройшли десятиріччя. Відгриміла в боях громадянська війна. Гордо піднялася над світом Країна Рад. Комуністична Спілка Молоді з невеликого загону виросла в більш як 23-мільйонну організацію. А заклик вождя «Вчитися комунізму» став програмою життя радянської молоді не на рік, не на два, а на цілу епоху. І хоч змінились умови роботи й життя, та громадські ідеали і сьогодні чеканяться ленінською формулою.

Щодня комсомольці і молодь області рапортують про успішне виконання своїх соціалістичних зобов'язань на честь 100-річчя з дня народження В. І. Леніна. Справжніми господарями ланів, борцями за культуру землеробства стали комсомольсько-молодіжні тракторні бригади колгоспів «Зоря комунізму» Новоархангельського району, «Дружба» Новоукраїнського району, «Перше травня» Добровеличківського району. Значний вклад їх та багатьох інших молодих хліборобів у тому, що область цього року вийшла на друге місце в республіці по врожайності зернових.

Успішно виконують свої зобов'язання молоді трудівники промисловості. З першого пред'явлення випускає продукцію бригада намотниць Алли Юзленко з трансформаторного цеху Олександрійського електромеханічного заводу. Кожен член цього колективу виконує щозмінні завдання на 120 процентів. З початку року бригада має економію по всіх видах технологічних матеріалів. Члени бригади одними з перших в області склали Ленінський залік на другому етапі, всі вони працюють громадськими піонервожатими в середній школі № 2 міста Олександрії.

Високу свідомість виявили комсомольці кіровоградського заводу «Червона зірка», у відповідальний період, коли завод виконував урядове завдання по терміновому виготовленню 29 500 сівалок і тукорозкидачів.

Успіхи у виробництві були б неможливі без повсякденного оволодіння сучасними досягненнями науки і техніки. Якщо перед В. І. Леніним на III з'їзді комсомолу сиділи люди, готові боротися з голодом і розрухою, то сьогодні в країні вирішується проблема обов'язкової середньої освіти.

Тільки в нашій області в загальноосвітніх школах навчаються 39 тисяч членів ВЛКСМ, у профтехучилищах — майже 6 тисяч. Близько 26 тисяч юнаків і дівчат Кіровоградщини — студенти стаціонарних, вечірніх і заочних технікумів та інститутів.

«Комуністом можна стати лише тоді, коли збагатиш свою пам'ять знаннями усіх тих багатств, які виробило людство», — це твердження вождя, проголошене перед делегатами III з'їзду, і сьогодні націлює молодь сміливо звертатися до скарбниці людських знань.

Володимир Ілліч в своїй знаменитій промові говорив: «Молоде підростаюче покоління... може вчитися комунізму, тільки зв'язуючи кожен крок свого навчання, виховання і освіти з безпосередньою боротьбою пролетарів і трудящих проти старого експлуататорського суспільства». Ця боротьба ведеться на основі високої комуністичної моральності, на основі глибокого знання пролетарської ідеології. Виконуючи ленінський заповіт, кожен радянський юнак і дівчина, робітник чи студент, службовець чи науковець, постійно підвищують свій ідейний рівень. Формуванню у молоді марксистсько-ленінського світогляду, класового підходу до всіх явищ життя сприяє вся система комсомольської політосвіти.

В області почало працювати на 117 гуртків і семінарів більше, ніж у минулому році. Зросла на 5 тисяч і кількість слухачів. Майже 5,5 тисячі комсомольських активістів і молодих спеціалістів-комсомольців навчатимуться в системі партійної освіти. Підготовка молоді до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна, участь у Всесоюзному Ленінському заліку обумовили потяг юнаків і дівчат до вивчення біографії В. І. Леніна, його теоретичної спадщини, історії Комуністичної партії та комсомолу. Ось чому гуртків «Біографія В. І. Леніна» на 245 більше, ніж у минулому році, «Бесіди про партію» — на 130. В них навчатимуться понад 16 тисяч чоловік. Майже тисяча юнаків і дівчат з вищою, незакінченою вищою та середньою спеціальною освітою навчатимуться в 32 теоретичних семінарах з актуальних проблем ленінізму.

При ряді районних та міських Будинків культури, а також у школах для старшокласників створені політичні клуби «Прометей», «Батьківщина», «Глобус», «Орбіта», «Райдуга». В них братимуть участь 12 тисяч юнаків і дівчат.

Справжньою школою комуністичного виховання молоді стали в області Ленінські уроки, які ставлять на меті глибоке вивчення творів В. І. Леніна. Успішно проходять вони в комсомольській організації колгоспу «Іскра» Гайворонського району, на Олександрійській швейній фабриці, в Долинському та Ульяновському районах.

Участь комсомольців у Всесоюзному Ленінському заліку залучає мільйони юнаків і дівчат до глибокого вивчення теоретичної спадщини вождя. Разом з поліпшенням виробничої діяльності і активізацією в громадському житті молодь поглиблює знання праць В. І. Леніна. Близько 100 тисяч молодих кіровоградців беруть участь у Ленінському заліку. З добрими показниками прийшли на залік юнаки і дівчата кіровоградських заводів «Червона зірка», «Укрсільгосптехніки», агрегатного, швейної фабрики, Олександрійського електромеханічного заводу, колгоспів «Україна» Гайворонського району, «Комінтерн», імені Суворова Бобринецького району та багатьох інших.

Вся система політичного навчання комсомольців і молоді області має зараз яскраво виражену ленінську спрямованість. І сьогодні в гуртку чи семінарі кожен слухач починає знайомство з теоретичною спадщиною вождя промовою «Завдання Спілок молоді», бо саме вона є безсмертним заповітом сучасному поколінню, поколінням прийдешнього.

Промова В. І. Леніна на III з'їзді РКСМ увійшла в історію, як надзвичайно важливий теоретичний і програмний документ марксизму-ленінізму, як закон життя молоді. В ній Володимир Ілліч дав відповідь на всі головні питання юнацького комуністичного руху. Заклик В. І. Леніна вчитися комунізму — це лозунг наших днів.

С. ЯНЧУКОВ,
заступник зав. відділом пропаганди обкому ЛКСМУ.

ПОБАЧЕННЯ З ПАМ'ЯТТЮ

ЗУПИНЯЮСЯ у вестибюлі і бачу: обличчя — перевиті зморшками, серйозні, суворі; обпалені, засмагалі біля заводських печей, і молоді вродливі, аж паленіють життям, і зовсім ще юні, дитячі, з оченятами — струмками неприхованої цікавості...

До величного будинку з викарбуваним золотом надписом «Музей В. І. Леніна» щодня пливе людський потяг. І ніби сонце в краплі чистої вранішньої роси відбивається в нескінченному потоці прагнення познайомитись з життям вождя, глибше увібрати в себе його дії, вчинки, рухи, так майстерно передані митцями.

Ось група молодих людей прямує до виходу. Йдуть мовчки — їм треба запам'ятати, осмислити бачене й почуте. Почуте, можливо, не вперше, але по-своєму свіже й нове.

...Знайомлюсь із товстими книгами вражень, захоплень, подяк працівникам музею.

Учні Красносільської середньої школи № 1 Олександрівського району вдячні екскурсоводу Г. М. Курій: «Будемо поповнювати свій [illegible]ий музей матеріалами про В. І. Леніна, — пишуть вони. — І [illegible] у нас вже є досвід»...

[illegible]нти з далекого В'єтнаму [illegible]шують:

[illegible]дяки Леніну ми можемо бо[illegible] за [illegible]боду сьогодні. Ми [illegible]ваєм Л[illegible]ни і любим його [illegible]».

«Себе на Батьківщині, — про[illegible]ють схвильовані рядки устами [illegible] з Німецької Демократичної Р[illegible]піки, — ми розповімо всім

„ЩО ВАМИ САМИМИ ПРОД

СКІЛЬКОМА роками не вимірювали б учительський досвід, коли йдеш на перше заняття, все ж хвилюєшся. І так щоосені. В останні [illegible]роки — аж двічі за осінь. Вдруге — першого жовтня. В цей день зустрічаюсь з хлопцями і дівчатами [illegible]мольського політгуртка нашого радгоспу, де я пропагандистом.

Працювали по програмі клубу «Прометей», потім по програмі гуртка «Кругозір». В цьому навчальному році ми вирішили вивчати біографію В. І. Леніна.

Як і в минулому, на перше заняття зібралися у великій кімнаті бібліотеки. В гуртку [illegible]атиметься дванадцять слухачів: хлопці і дівчата з ремонтної майстерні, будбригади — мої старі знайомі. Розмістились за довгим столом, з записними зошитами, олівці напоготові. Зручнішого місця для занять і не знайдеш: бібліотечна тиша, вільний доступ до книжкових стелажів, тематичні стенди.

На першій годині повели розмову про Нараду комуністичних і робітничих партій світу в Москві. Так почався наш рік політнавчання.

Євген Марченко назвав документи [illegible] Нараді. Віктор Кришан, секретар комсомольської організації, коротко викладає їх зміст. Коли йшла мова про учасників Наради, показую вирізки з газет і журналів, фотографії, портрети видатних діячів міжнародного комуністичного руху. Розповідаю, що не всі делегати виступали під своїм іменем, багатьом комуністам сьогодні доводиться перебувати в глибокому підпіллі. І серйознішають обличчя Миколи Бондаренка, Людмили Шеремет, Миколи Кавалера...

На другій годині заняття коротко розглядали тему «Світовий революційний процес в [illegible]», що вивчали в минулому році. Це стало [illegible] до лекції «Значення комуністичного і робітничого руху на сучасному етапі» по матеріалах Наради.

В минулому році бесіді по темі завжди передувала політінформація. Хороші традиції гуртка звичайно ж продовжимо і в цьому році. Кожне заняття починатимемо з коротенької політінформації. Готуватимуть їх, як і раніше, самі [illegible] країні, другий — за[illegible] занять залишається [illegible] журналів «Ровесник[illegible]тическое самообразо[illegible]

До занять політгу[illegible]ція і технічні засоб[illegible] фонну плівку з про[illegible] використаємо набор[illegible] і діяльність В. І. [illegible] школи, до я працюю[illegible]жі і альбоми, прис[illegible]шому занятті домов[illegible] 100-річчя з дня на[illegible] реглядати колектив[illegible] слухачів гуртка — те[illegible]

Два роки наш гу[illegible]мира Ілліча. Матері[illegible]гато. Одна лише лі[illegible] фактів про життя і відповідальність для [illegible]чезного світу політ[illegible]тератури вибрати н[illegible]ного гуртківця обра[illegible] керівника, Людини.

про
В.
П
і
І

Комуністом стати можна [illegible]ки тоді, коли збагатиш [illegible] пам'ять знанням всіх тих [illegible]атств, які виробило людст[illegible]

Нам не треба зубрячки, але [illegible] треба розвинути і вдоскон[illegible]ти пам'ять кожного, хто

„ВЗЯТИ СОБІ ВСЮ СУМУ ЛЮДСЬКИХ ЗНАНЬ“

[illegible] один листок календаря затри[illegible] у твоїй руці. День юності. [illegible] назустріч майбутньому, яке [illegible]водиш своїми руками.

[illegible] листку — перше жовтня. Зви[illegible]й день. Ти йшов на завод, [illegible]ику, в конструкторське бюро, [illegible] за прилавок, поспішав в [illegible]торію. На тебе чекали тисячі [illegible]. Невідкладних, важливих.

[illegible]се ж день цей не схожий на [illegible]. Цим днем почався новий рік [illegible]мольської політосвіти. Твій і [illegible]е чотирьох тисяч твоїх ровес[illegible] міста Кіровограда.

[illegible]мовною особливістю нового на[illegible]ного року є глибоке оволодін[illegible] [illegible]нінською теоретичною спадщи[illegible] в тісному зв'язку з вивченням [illegible]ем розвитку світового революц[illegible]ного процесу, міжнародного ко[illegible]ктичного руху, боротьби КПРС [illegible]вших марксистсько-ленінських [illegible] за чистоту революційної [illegible].

[illegible]ра почали працювати в місті [illegible] гуртків і семінарів. Підготовка [illegible] Ленінського ювілею викликала [illegible]езний потяг юнаків і дівчат [illegible]вчення [illegible] творів, революц[illegible] діяльн[illegible], шляху партії, [illegible]ної вождем. Більшість гурт[illegible] Агрегатного заводу, швейної [illegible]ничішно-шкарпеткової фабрик [illegible]тимуть біографію В. І. Леніна. [illegible] заводі «Червона зірка» юнаки і [illegible] в десяти гуртках навчати-

● РАПОРТ — У КВІТНІ 1970-го

ПОСПІШАЙТЕ, ХЛОПЦІ

Довгою валкою йдуть автомашини до Щасливського бурякоприймального пункту, лише на кілька секунд зупиняючись біля будки оператора.

Ось підкочує наповнений коренями грузовик.

— З якої плантації, Гришо?

— Від Сергія.

Відмітка в накладній, і машина повертає до складу.

Гриша Радченко, шофер артілі «Заповіт Ілліча», доставляє на пункт по 300—350 центнерів коренів щозміни. Возить він з плантації, яку обробили і доглянули молоді механізатори Сергій Петренко та Іван Шпурик.

Молодіжний агрегат, очолюваний членом комсомольського комітету колгоспу Сергієм Петренком, працює не перший рік. Коли Іван повернувся з армії, Сергій запросив його до себе:

— Давай працювати вдвох.

Той охоче погодився, бо що до армії працював з Сергієм в одній тракторній бригаді.

Перший успіх розділили хлопці позаминулого року. 264 центнери буряків на гектарі зібрали тоді. Щоправда, вони не лише доглядають за буряковою плантацією. Сіяли й збирали просо, взимку працювали на кормокухні. Цього року висіяли буряки за три дні на семидесяти гектарах. Вчасно внесли добрива — суперфосфат, аміачну селітру, калійну сіль. Обробили площу.

... Проходячи по зеленому килиму плантації, бурякозбиральний комбайн «КС-3» лишає після себе чорні смуги. Ось він врізається в грунт, викидаючи на автопричеп важкі корені. За штурвалом Сергій, а на тракторі Іван. Часом вони міняються місцями. За день збирають по 3—3,2 гектара цукрових буряків. Це замість 2,7 за нормою.

Біля купи коренів — дівчата, молодиці. Доочищують цукристі. Ланкова М. К. Скорик, ретельно оглянувши буряки, які очищає Світлана Коваленко, залишилась вдоволеною. Світлана Коваленко після закінчення десятирічки другий рік працює в артілі. Коли влітку випускники Червонокам'янської школи-інтернату вирішили допомогти колгоспникам на проривці буряків, Світлана вже була старшою над ними.

По полю невпинно снують машини. Збирання буряків ведеться потоковим методом, і гаяти часу ніколи. Та шоферам і не доводиться простоювати. Щозміни Микола Тищенко своїм навантажувачем наповнює сім — вісім, а то й більше кузовів понад норму. Тож поспішайте, хлопці. І вони поспішають — Гриша Радченко, його старший товариш Є. С. В'язовський.

... В кімнаті механізатора на дошці можна побачити зобов'язання: «На площі 70 гектарів виростити по 180 центнерів цукрових буряків». Головний агроном колгоспу О. О. Тищенко прочитав ці рядки вголос і посміхнувся:

— По 250 хлопці дадуть, це факт. Я завжди за них спокійний: знаю, що не підведуть.

Б. КУМАНСЬКИЙ.
Колгосп «Заповіт Ілліча» Олександрійського району.

Не спадає трудова напруга на ланах артілі імені Кірова Компаніївського району. Хлібороби готуються зустріти III Всесоюзний з'їзд колгоспників якнайкращими успіхами в праці. Мали вони багатий урожай, збираючи ранні зернові. Тепер чимало турбот на площах, де вирощено кукурудзу, цукрові буряки.

Серед тих, хто поспішає вчасно зібрати пізні культури, і комсомолець Анатолій Горбань. Ще два місяці тому він учився в Бобринецькому училищі механізації сільського господарства, а тепер працює разом з іншими механізаторами колгоспу на бурякових та кукурудзяних плантаціях. Змінні завдання А. Горбань виконує на 120—130 процентів.

Фото А. КУЗНЕЦОВА.

А ЩОДЕННА ЖИВА СПРАВА

шкільний музей матеріалами про В. І. Леніна, — пишуть вони, — і тепер у нас вже є досвід»...

Студенти з далекого В'єтнаму наголошують:

«Завдяки Леніну ми можемо боротися за свободу сьогодні. Ми пам'ятаємо Леніна і любимо його безмежно».

«У себе на Батьківщині, — промовляють схвильовані рядки уставу друзів з Німецької Демократичної Республіки, — ми розповімо всім про Леніна, розкажемо, як бережуть світлу пам'ять і шанують заповіти Ілліча в Радянському Союзі...»

Ідуть люди — туди і сюди. Володимир Ілліч ніколи не бував самотнім. За останні п'ять місяців майже 300 000 відвідувачів приходили на побачення з пам'яттю про вождя.

А. КУШНІР.

Київ — Кіровоград.

„САМИМИ ПРОДУМАНЕ...“

...ювався б учитель-...рше заняття, все ж ...ні три роки — аж ...овтня. В цей день ...ня комсомольського ...я пропагандистом. ...Прометей», потім по ...му ювілейному році ...І. Леніна.

...няття зібралися у ...ртку навчатиметься ...івчата з ремонтної ...знайомі. Розмісти-...никами, зошитами, ...я для занять і не ...й доступ до книж-

...ву про Нараду ко-...віту в Москві. Так ...ирийняті ...сомольської орга-...Коли зайшла мова ...різки з газет і жур-...тних діячів міжна-...товідаю, що не всі ...ем, багатьом кому-...бувати в глибокому ...Миколи Бондарен-...капканця...

...ко пригадали тему ...наш час, що ви-...переходом до лекції як і раніше, самі слухачі: один — події в нашій країні, другий — за рубежем. Постійними атрибутами занять залишається політична карта світу, добірка журналів «Ровесник», «Молодой коммунист», «Политическое самообразование».

До занять політгуртка підготовлені наглядна агітація і технічні засоби. Придбали пластинки і магнітофонну плівку з промовами В. І. Леніна. На заняттях використаємо набори картин та ілюстрацій про життя і діяльність В. І. Леніна. З піонерської кімнати школи, де я працюю, можна буде використати монтажі і альбоми, присвячені Володимиру Іллічу. На першому занятті домовились, що всі передачі і фільми до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна будемо переглядати колективно. Тут же, в бібліотеці, до послуг слухачів гуртка — телевізор.

Два роки наш гурток вивчатиме біографію Володимира Ілліча. Матеріалів по новій програмі дуже багато. Одна лише література може дати безліч цікавих фактів про життя і діяльність вождя. І це велика відповідальність для мене, як пропагандиста, з величезного світу політичної, художньої і меморіальної літератури вибрати найголовніше, щоб донести до кожного гуртківця образ Леніна — борця, організатора, керівника, Людини.

О. НЕПОЧАТОВА,
пропагандист гуртка «Біографія В. І. Леніна».
Перший відділок радгоспу імені Карла Маркса Долинського району.

Комуністом стати можна тільки тоді, коли збагатиш свою пам'ять знанням всіх тих багатств, які виробило людство.

Нам не треба зубрячки, але нам треба розвинути і вдосконалити пам'ять кожного, хто вчиться, знанням основних фактів, бо комунізм перетвориться в пустоту, перетвориться в пусту вивіску, комунізм буде тільки звичайним хвастуном, якщо не будуть перероблені в його свідомості всі набуті знання.

В. І. ЛЕНІН.

„ВЗЯТИ СОБІ ВСЮ СУМУ ЛЮДСЬКИХ ЗНАНЬ“

Ще один листок календаря затримався у твоїй руці. День юності. Крок назустріч майбутньому, яке ти зводиш своїми руками.

На листку — перше жовтня. Звичайний день. Ти йшов на завод, фабрику, в конструкторське бюро, ставав за прилавок, поспішав в аудиторію. На тебе чекали тисячі справ. Невідкладних, важливих.

І все ж день цей не схожий на інші. Цим днем почався новий рік комсомольської політосвіти. Твій і більше чотирьох тисяч твоїх ровесників міста Кіровограда.

Головною особливістю нового навчального року є глибоке оволодіння ленінською теоретичною спадщиною і тісному зв'язку з вивченням проблем розвитку світового революційного процесу, міжнародного комуністичного руху, боротьби КПРС та інших марксистсько-ленінських партій за чистоту революційної теорії.

Вчора почали працювати в місті 90 гуртків і семінарів. Підготовка до ленінського ювілею викликала величезний потяг юнаків і дівчат до вивчення його творів, революційної діяльності, шляху партії, створеної вождем. Більшість гуртків Агрегатного заводу, швейної і парфюмерно-шкарпеткової фабрик вивчатимуть біографію В. І. Леніна. На заводі «Червона зірка» юнаки і дівчата в десяти гуртках навчатимуться по програмі «Бесіди про партію». Шкільна комсомолія підвищуватиме свій теоретичний рівень в гуртках «Наш Ленінський комсомол». А в школі-інтернаті № 1 за традицією третій рік працюватиме комсомольський політклуб «Прометей».

Нещодавно з друку вийшла програма новостворених «Теоретичних семінарів з актуальних проблем ленінізму». Вона розрахована на комсомольців та молодь, що мають незакінчену і закінчену вищу освіту. Особливу увагу нова програма спрямовує на вивчення ленінських творів. І учасники семінару, і пропагандисти вивчатимуть ленінську теорію соціалістичної революції, класової боротьби, соціалістичного будівництва. В Кіровограді почали працювати вісім теоретичних семінарів. На заводах «Червона зірка» і Агрегатному, в ряді установ їх очолили досвідчені пропагандисти з вищою освітою, з великим пропагандистським стажем.

В гуртки комсомольської політосвіти міста вчора прийшло 83 пропагандистів — членів КПРС і кандидатів в члени КПРС. 78 з них мають вищу освіту, 15 — середньотехнічну.

Готуючись до нового навчального року комсомольські комітети, пропагандисти чимало зробили, щоб заняття розпочати організовано, щоб вони проходили цікаво, щоб молоді люди постійно вчилися, як і заповідав В. І. Ленін, вмінню «взяти собі всю суму людських знань, і взяти так, щоб комунізм не був би у вас чимсь таким, що заучене, а був би тим, що вами самими продумане, був би тими висновками, які є неминучими з точки зору сучасної освіти».

Ю. РУДНЄВ,
другий секретар Кіровоградського міськкому ЛКСМУ.

Ви повинні бути першими будівниками комуністичного суспільства серед мільйонів будівників, якими повинні бути всякий юнак, всяка молода дівчина.

В. І. ЛЕНІН.

НАРИС ПРО СУЧАСНИКА

ЩЕ ВЧОРА серветка біліла на тумбочці. А сьогодні на ній розцвіли сині волошки. Дівчата з щирою заздрістю розглядали візерунок.

— І руки ж у тебе, Валю! — промовила котрась із захопленням.

— Теж мені вигадали, — почервоніла Валя і заховала руки за спину. Їй було ніяково, що з них не сходили синці і подряпини. Порпаючись з молотком і ключем в старих моторах, вона ще частенько ненароком діставала себе по руках. Закушувала від несподіванки і болю губи, а про себе сміялась: «Оце плата за науку».

Щоб відвернути від себе увагу, Валя запропонувала:

— Давайте, дівчата, краще повторимо про систему шестернів у комбайні...

— І про електросистему в автомобілі.

— І про навісні машини до трактора «Беларусь»...

Дівчата називали теми, а Валя записувала їх на останній сторінці товстого зошита. Потім скомандувала:

— Пішли в клас механізації...

Подруги слухняно, немов за вчителькою, рушили за Валею. Бо серед них не було дівчини, яка б ще так добре знала сільськогосподарські машини, як Валя. Здавалося, вона була народжена для металу і машини, щоб закласти в них свою душу. Принаймні, так жартома казали вчителі...

Надійшли випускні екзамени, а за ними і урочистий бал. Директор Доброводичківської школи-інтернату В. Я. Нога вручав омріяні атестати зрілості.

— Атестат зрілості з посвідченням механізатора широкого профілю вручається випускниці Валентині Басенко!

Туш, оплески. Потім прощальний вальс і білі букети черемухи. І ось вже автобусом Валя мчить в Кіровоград. Ще не починались випускні екзамени, ще подруги підходили до неї з своїми мріями і ваганнями, а Валя вже твердо вирішила: «Іду працювати на «Червону зірку».

Простір цехів приголомшив її. Щось ніби лякало і разом з тим приваблювало в невпинному грохоті металу, в спалахах електрозварки, в напруженому ритмі роботи. Мов зачарована, стояла дівчина біля громаддя ковальського пресу, спостерігаючи, як рівні сталеві листи за якусь мить перетворювались в деталі майбутніх сівалок. «Сюди, тільки сюди проситимусь», — твердо вирішила Валя. У відділі кадрів задовольнили її прохання. Так комсомолка Валя Басенко стала робітницею ковальсько-пресового цеху.

З першими звуками позивних київського радіо Валя вже була на ногах. Хлюпнувши на обличчя кілька пригірщ холодної води, нашвидкоруч витиралась і, похапцем з'ївши сніданок, поспішала на завод. Вахтер уже знав її і привітно кивав: «Проходь!».

Міцно оба'язавши голову косинкою, Валя ставала до печі. А в ній клекотів вогонь, і сталеве пруття, вкинуте в нього, за кілька хвилин нагрівалось до червоного кольору. Нехитра робота у Валі. Стій і підтримуй потрібну температуру, слідкуй, щоб вчасно замінити гарячі заготовки холодними. Звиклась швидко. «Хіба це робота?» — іноді навіть думалося, коли з легкою заздрістю поглядала на досвідчених робітників, які вправно порались біля величезних ковальських пресів. Але лунав задирливо голос пресувальника Миколи:

— Шпиці, Валю! Бо без них наші сівалки не зрушать з місця!

І тоді Валя забувала про все, крім своєї роботи. Руки працювали чітко і швидко, як відлагоджений механізм. Думалось про одне: зробити більше і якнайкраще. А на людях, коли збирались на зборах або політінформаціях, Валині очі спалахували гордістю. Бо в кожному успіхові, про який говорилося, була і її частка.

— Заздрю тобі, ти весела завжди, — сказала якось їй Галя, подружка.

— А у мене вдача така, — сміялась у відповідь Валя. Лишаючись наодинці з собою, часом роздумувала: «А я справді люблю жити, сміятись, люблю працювати швидко, щоб на душі було весело. Як би не було того, чим я живу — заводу, цих мудрих і працьовитих людей, мабуть і вдача була б ні при чому...»

— Якийсь характер у тебе неспокійний, — жартома сказав Валі одного разу Микола, коли вона попросила дозволу самостійно зробити три — чотири колеса до сівалок. — Може, ти захочеш і слюсарну справу вивчити або токарну?

Валя з щирим подивом зиркнула на Миколу:

— Невже ти вважаєш, що в мене ніколи не виникне такого бажання? Ні, ні, ти скажи, — наступала вона на хлопця.

Микола, звівши руки, ніби обороняючись, сміявся, задкуючи до преса:

— Не вважаю, Валю, не вважаю! Якщо хочеш...

Але Валя вже не слухала його. Побачивши майстра ремонтної дільниці Веселова, який саме проходив недалеко, вона кинулась до нього:

— Товаришу Веселов, можна я буду у вас вчитися на токаря?

Веселов уважно подивився на її розчервоніле, схвильоване лице.

— Можна. Тільки навчатися будеш після роботи. Не важко буде? Не відступиш?

— Не відступлю! — вперто мовила Валя.

Через три місяці у неї було посвідчення токаря другого розряду. Микола, прочитавши його, міцно потис дівчині руку:

— Молодець. Характер маєш.

Того дня, повернувшись в гуртожиток, Валя заспівала. Не зчулась, як навколо неї зібрались дівчата з її і сусідніх кімнат.

— Ех, бути б тобі артисткою! Хоч в консерваторію поступай, — мовила чорноброва Галя.

— Не обов'язково в консерваторію, — гаряче втрутилась в розмову інші дівчата. — Можна записатись і в заводську хорову капелу. Там майже всі співають, як артисти.

... Заводський Палац культури імені Жовтня. Валя вже була тут, але на цей раз заходила з якимось особливим почуттям, яке буває в людини у чекані чогось незвичайного. Саме йшла репетиція, і художній керівник капели Гнат Юхимович Почапський не зміг одразу зустрітися з Валею. Валя вийшла на вулицю і, щоб не так нудно проходив час, купила одну пачку морозива, потім другу.

— Ну, який же у вас голос? — запитав Гнат Юхимович, коли вона потім зайшла до нього.

— Сопрано.

— Сопрано? Цікаво... Ану проспівайте, що можете.

— Мать Россия моя... — почала Валя на високих нотах і зірвалась. «Морозиво!» — з відчаєм подумала вона. І такий щирий страх був в її очах, що Гнат Юхимович співчутливо мовив:

— Нічого, нічого, буває. Спробуйте взяти нижче... Ще нижче... Та у вас альт, голубко! А саме цей голос нам потрібен зараз!

На другий день Валя прийшла на заняття хору...

Капела виступала в цехах заводу, на площах і в парках міста, в палацах культури, виїжджала в села області. Кожний виступ приносив Валі велику радість. Мистецтво стало для неї такою ж потребою, як і праця в гарячому цеху біля верстата.

Незабутніми стали для Валі поїздки разом з капелою в братню Болгарію. Перший раз це було в 1966 році. Другий — у 1968 році, якраз напередодні Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Софії. На вулицях болгарської столиці самодіяльні артисти з «Червоної зірки» стрічали посланців з усіх континентів світу: молодих японців, поляків, англійців, американців, в'єтнамців, конголезців. Бачили барвистий одяг, чули різні мови.

Уже потім, коли відпочивали на Золотих пісках біля Варни, Валя висловила свою мрію:

— Як хочеться, щоб від сьогодні про війни і зброю не лишилося й згадки, щоб всі люди планети жили в мирі і щасті, як одна сім'я!

Тихо билися хвилі об борт теплохода «Осетия», який віз червонозорівців з Варни в Ізмаїл. Принишкла і задумлива сиділа Валя біля ілюмінатора, дивлячись кудись у простір. Це були ті хвилини, коли думалось про життя взагалі, про все людство, про свій великий народ, який першим розірвав пута вікового рабства і прокладає дорогу в світле майбутнє, ім'я якому комунізм... «Що можу зробити я, щоб прискорити це майбутнє, коли я — наче краплина в морі?» — думала Валя. Підсвідомо глянула на свої руки, які тримали ще не зів'ялі болгарські троянди. «Так, працювати, — відповіла собі. — Бо тільки праця і розум людини творять прийдешній день...»

... Ні на хвилину не вщухає робочий шумок в ковальсько-пресовому цеху. Ось біля верстата в скромній сіренькій косинці стоїть Валя. І та що прийшла на завод, і не та. Бо у цієї Валі вже є досвід, та й професія інша — зараз вона коваль-пресувальниця.

Немов згасаюча зоря, червонувато світять сталеві заготовки, вийняті з печі. Вправним рухом Валя закладає їх щипцями у верстат. Натискує на педаль — і через секунду готова деталь летить у великий металевий короб. За зміну три тисячі деталей.

— Це 125 процентів норми, — каже майстер Василь Дігтяр. — Дівчина працює відмінно. Свою продукцію здає з першого пред'явлення. А знаєте, скільки вона вчилась? Та днів три, не більше. А потрібно три місяці. Її інструктор, коваль-штампувальниця Олександра Іллівна Кухаренко просто вразилась здібностями Валі. Зараз ця робітниця на пенсії, але частенько навідується в цех. І зразу до Валі. Подивиться на роботу своєї учениці — і усміхнеться задоволено. А Валя, що ж, — вона сама вже навчає інших. Онде, бачите, біля тих верстатів два хлопці. Це Валентин і Анатолій, студенти машинобудівного технікуму. Це вона їх навчила робити деталі.

Робітниця. І навіть уже наставниця. Тож не дивно, що на зборах часто лунає її голос. Непокоїть Валю, що повільно росте рівень механізації трудомістких робіт, що в цеху стає тіснувато від обладнання. Висловлює вголос свої міркування, пропозиції. А ветерани цеху перешіптуються: «Росте дівчина. Державному починає на все дивитися...»

Секретар комсомольської організації ковальсько-пресового цеху Микола Шатний охарактеризував Валентину як активну комсомолку, яка не те що сумлінно, а з задоволенням виконує доручення комітету.

— Думаємо рекомендувати її піонервожатою в один із загонів середньої школи № 6, — каже Микола. — Бо нас просили прислати таку людину, яка була б не тільки хорошим, запальним ватажком і організатором, а ще й допомагала в естетичному вихованні дітей. А наша Валя — музикант за покликанням. Не дивуйтесь, — сміється він, — Валя справді чудово розбирається в музиці.

Вечорами в жіночому гуртожитку чути, як хтось грає на роялі. Це Валя Басенко навчається по класу фортепіано під керівництвом вчительки музичної школи Світлани Василівни Семенової. Пальці, з яких ретельно змиті сліди металу, ніжно перебирають білі і чорні клавіші, сплітаючи звуки в мереживо музичних фантазій, пісень, сонат. Певно, настане колись такий день, коли Валя вийде на сцену у вечірньому платті, сяде за рояль і виконає щось із Чайковського, або Моцарта, або Бетховена.

Бетховен...

Нещодавно Валя з групою учасників капели була премійована поїздкою в Москву. Перші кроки по столиці — до Мавзолею Володимира Ілліча Леніна. Потім, вийшовши із Мавзолею, вона довго йшла мовчки по вулицях Москви, а на фоні думок все чіткіше і виразніше спливали торжествуючі звуки бетховенської «Апассіонати» — тієї самої геніальної «Апассіонати», яку так любив Ілліч.

«Апассіоната» буде першим твором, який Валя виконає для своїх друзів.

Це — мрія. Прекрасна, як життя, і реальна, як завтрашній схід сонця.

Л. КРЯТЕНКО.

м. Кіровоград,
завод «Червона зірка».

● ДУМКИ, ВІДГУКИ, РЕЦЕНЗІЇ

„ПОВІЙ, ВІТРЕ!“

Хто не зна творця задушевної народної пісні «Повій, вітре, на Вкраїну» і славнозвісних гуморесок Степана Руданського? Про талановитого українського поета написано чимало розвідок, в їх числі книга відомого літературознавця і письменника Івана Пільгуна «Степан Руданський». А нещодавно у видавництві «Радянський письменник» вийшла нова його повість «Повій, вітре!», що є першою спробою в нашій літературі змалювати світлу постать Руданського.

У повісті відображено яскраві епізоди життя і діяльності поета, народолюбця, громадянина на фоні важливих суспільно-політичних і літературних подій епохи 40—60 років минулого століття. Босоноге дитинство в глухому кріпацькому селі Хомутинці, в родині попа, роки навчання в бурсі, семінарії, Медико-хірургічній академії і, нарешті, ялтинський період життя і праці Руданського на посаді земського лікаря.

З сторінок книги постає перед нами благородний образ поета, який, долаючи задушливу релігійну обстановку, схоластику і зубрячку духовних училищ, прагне до знань, до суспільно-корисної праці в ім'я рідного краю.

Вже в першій частині твору («Коли розквітає папороть») І. Пільгук показує формування характеру свого героя під впливом фольклорних і літературних джерел. Допитливим і вмітливим зростає малий Степанко, непримиренний до всякої людської кривди. Мабуть, тому прозвали його хлопці «кармалюківцем». Взірцем для нього був мужній волелюбний коваль Вакула з його любов'ю до народних переказів.

У повісті реалістично змальовано навчання Руданського в Шаргородській бурсі, жорстокість і самодурство духовних наставників, які прагнули вбити в учнів найменші людські пориви. До таких, зокрема, належать огидні типи наглядача і законовчителя. Насаджуючи «свою» науку, вони на кожному кроці принижували вихованців, ставлячи за мету перетворити їх у слухняних рабів. Та не вбила бурса кращих поривань в душі Степана. Звучна сопілка і народна пісня разом з «Кобзарем» Шевченка були його супутниками на шляху до великого життя.

Розділ «Коли народжується пісня» переносить читача в стародавнє губернське місто Кам'янець, в Подільську семінарію, де навчався Руданський. Автор показує вплив визвольних ідей епохи на семінаристів, частина яких прагнула «служити народові не розмовами, а корисним ділом». В числі їх ми бачимо С. Руданського та його побратимів Мирона і А. Свидницького — майбутнього українського письменника. Поряд з тим семінарія виховувала вірних стражів самодержавства, «чорних круків», які були очима і вухами начальства (Пашиван та ін.).

І. Пільгук змальовує також інтимне життя свого героя, його нероздільне кохання до кришталево чистої дівчини Марисі, що викликало згодом справжні шедеври народної лірики: «Повій, вітре, на Вкраїну», «Мене забудь, моя дівчино!», «Сиротина я безрідний» тощо. Сцени зустрічі Степана з Марисею на кам'янистих кручах Смотрича, що навіяли трагічну легенду про двох лебедів, надовго запам'ятовуються читачам.

Третя частина — «Життя гартує слово» — відтворює роки навчання Руданського в Медико-хірургічній академії. В канву повісті майстерно вплетено уривки з автобіографічної лірики поета («Студент», «Повій, вітре, на Вкраїну»), що яскраво підкреслюють картини постійного бідування студента-медика і наполегливої праці над собою.

Багато уваги в творі надається розмиттю зв'язків Руданського з визначними діячами російської та української культури, що перебували в Петербурзі (М. Пироговим, М. Чернишевським, петрашевцем Д. Ахшарумовим, С. Ніщинським, П. Косачом), показові зростання його волелюбних, демократичних тенденцій.

Взагалі культурне і політичне життя Петербурга, доводить автор, збагатило Руданського новими враженнями, підсилило бажання працювати «рідною мовою» і віддати всі сили «орачам окраденої землі» — трудовому народу. У своїх записках перед від'їздом у Крим герой повісті пише: «Прощай, Петрополю! Прощай, моє горно пекельне! Немало сили, моєї рідної сили, попалилося в тобі, а гріх мені було б за тебе забути. Сировим залізом з землею та іржею попав я до тебе, ти мене перетопило, ти мене перекувало, і сухим і твердим пустило од себе».

Остання частина повісті «По шляху у вічність» розкриває ялтинський період життя і діяльності Руданського. За свідченням самого поета, він прибув до Ялти «з дипломом лікаря, з бажанням працювати та з туберкульозом легенів, добутим у столиці».

Будучи хворим, Руданський багато сил та енергії віддає літературній, лікарській і громадській діяльності. Він перекладає «Іліаду» Гомера, «Демона» М. Лермонтова, «Слово о полку Ігоревім», лікує безкоштовно хворих, бореться з епідемією холери, турбується про впорядкування міста. Так і помер Руданський на трудовій варті. І кипариси, що схилилися над могилою, шумлять йому вічну славу, нагадуючи далекі українські тополі. В їх шумі з південними вітрами немов чуються звуки вічно живої поетової пісні:

Повій, вітре, на Вкраїну,
Де покинув я дівчину,
Де покинув чорні очі...
Повій, вітре, з полуночі!..

Книга І. Пільгука «Повій, вітре!», сповнена народнопоетичними багатствами живої української мови, є кращим літературним пам'ятником визначному поетові України Степану Руданському.

І. ПРОЦЕНКО,
доцент Кіровоградського педінституту ім. О. С. Пушкіна.

У Кіровограді гостить український поет Василь Боровий — працівник журналу «Прапор». Читачі добре зустріли книжки Борового, котрих у поета вийшло чотири. Їх тематика — труд, любов до рідної землі, події і прагнення нашого сучасника — молодої радянської людини.

Зараз поет готує до друку нову збірку «Багряне серце землі».

Василь БОРОВИЙ.

ПАМ'ЯТЬ

Із дитинства запам'яталась сива жінка. Вона прийшла із селадовго стояла на міській площі перед пам'ятником Іллічу.
Перед зором його стала, ніби на сповіді.
А натруджені руки — важкі, мов з заліза...
Тільки вчора на цвинтар були в неї проводи —
Куркулі чоловіка забили з обріза.
Гомін міста пливе десь далеко за площею.
І пливе на щоці чиста-чиста краплина...
«Я до вас — до людини мені найдорожчої —
Як на суд, як на звіт...»
Все те чув я, хлопчина.
Нам в Прийдешнє дорога не цвітом застелена...
Та пізніш я збагнув, що — не туга без міри. —
Відкривався їй світ в світлих думах про Леніна,
Повен віри в людину — найвищої віри!..
...Час біжить, як ріка, трудно жорнами мелеться.
Забувається щось, інше — ясно палає...
Тільки наш путівець все до Леніна стелеться —
Так, як море, й найменші потоки вбирає.
І в тривогах живих, і з чужими — в полеміці,
І в суттєвих словах — у людськім неспокої...
Коли чую з довірою сказане — «Ленініці»,
Серцем думу я згадую жінки сільської.

МАТИ

Мов вербова віта — білу хмарну,
Мов пушинку — вітерець здаля, —
Ніжно так гойдає в Лісопарку
Юна мати первістка-маля.

Ах, ніхто тих слів не зрозуміє,
Що матуся каже до дитя!..
Світ замисливсь, дивний світ німіє
Як джерельце, б'ється в нім життя.

БАГРЯНЕ СЕРЦЕ ЗЕМЛІ

Стука, — ти чуєш? — стукає
(Чорний підземний грім!)
Трудно — людською мукою,
Болем — твоїм і моїм.

Стука, — ти чуєш — стукає
(Гори здвигнулись в імлі!)
Горем — сиріт розпукою —
Серце багряне землі...

Сиво стоять обеліски
(Тиші, спокою б нам!)
В світі злоби і зиску
Кров'ю кипить В'єтнам!

На негритянських кварталах
Вітер... один... в золі...
Стука — (за спалахом спалах!) —
Серце вогнисте землі.

А! То серця — забитих,
Спалених на кострах...
Те-с!.. На стежках обжитих
Полозом повзає Страх:

«Може, чимсь і зараю —
(Ніні такі голоси!)
Хатка ж моя іскраю,
Боже мій, пронеси!..»

Гей, там! Чуєте — стукіт
Тисячі тисяч ніг?..
То — мозолясті руки:
— Ні — війні!

— Геть — лиховісним крукам
З смертю на хижім крилі!..
Стукає, стукає, стука —
Серце тривожне землі!

...День мій встає за горою —
Світла й пітьми кордон...
Душі людські настрою
Всі — на земний камертон,

Щоб не стражданням — розпукою —
Сонцем бриніли в теплі!..
Стукає. — чуєте? — стукає
Серце багряне землі.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ВИЗНАННЯ У СІМНАДЦЯТЬ

Трибуни болільників, як звичайно, реагують на несподівані ситуації в грі. Та цього разу вони вибухнули оплесками й схвальними вигуками вже після закінчення гри. А «винуватці» вітань, вихованці київської Республіканської спеціалізованої середньої школи-інтернату, стомлено посміхаючись, віддали себе в розпорядження фотокореспондентів. В центрі футбольної команди, яка на нинішній юнацькій першості Радянського Союзу стала переможцем, стояв хлопець з Кіровограда Володимир Ковтун...

Він нічим не вирізнявся серед хлопчиків з вулиці Компанійця. Хіба що надто спокійною вдачею. Удвох з Сергієм Добичіним ходили в школу, до виснаження вгамовували насолоду в гумовому м'ячі на шкільних перервах. І тут, як це часто буває в дитинстві, кожному хотілось забивати голи. А Володі імпонувало перешкоджати нападаючим. В грі він перевтілювався, а врівноваженість характеру принесла за собою розрахунок і розсудливість. Противник будь-яких грубощів, Володя сміливо підключався до гострих атак, і стала особливо помітною його перевага на «другому поверсі» — в грі головою.

Хотілось грати вже по-справжньому, та ще й хлопці розповідали про чудового тренера з Кіровоградської ДСШ Юрія Григоровича Калашникова.

Спробувати?

Але на заваді ставала незгода батьків. Мати дорікала, що футбол не принесе нічого корисного, а батько, досвідчений шофер, сказав синові прямо:

— Є он гуртки техніків, авіамоделістів... Нічого вбивати час за марною біганиною.

Допомогла Галина, сестра. Мабуть, зрозуміли старші, що захоплення по замовленнях не буває.

Юрій Григорович помітив у хлопця те нездоланне бажання грати у футбол. Підказував, навчав. Тепер вже не тільки хороші фізичні дані, а й правильне чуття вибору місця, взаєморозуміння з партнерами виявили Володимира одним із кращих захисників серед ровесників.

А навчання? В хлопця не було зіткнення одного з іншим. Навпаки, спорт виховував, дисциплінував, виробляв внутрішню зібраність і зосередженість.

Запрошували грати на першість області серед юніорів — Володя з радістю. І зараз в його трохи символічному фотоальбомі зберігаються фотографії, вирізки з газет, де розповідається про спортивні діла товаришів по команді...

З Сергієм Добичіним вони поїхали в столицю, в Республіканську спеціалізовану спортивну школу-інтернат. Він запізнився. Та новий тренер Дмитро Степанович Резник допоміг йому увійти в ритм життя школи. Хлопець швидко наздоганяв друзів. Справжній футбол вимагає всебічної підготовки спортсмена. Окрім спеціальних занять, Володимир тренувався додатково, годинами відпрацьовував прийоми обробки м'яча. Як наслідок старанних навчань, він відразу ж почав виступати за основний склад футбольної команди «Спортінтернату».

...Уже в розмові з тренером просто таки приємно було слухати думки і враження про нашого земляка. Не приховуючи свого задоволення від того, що вихованцями школи — його вихованцями — цікавляться, він розповіддю повів мене шляхами організації школи, першої на Україні. Сім видів спорту зацікавили 600 учнів, менших і старших. Кваліфікований педагогічний колектив добре розв'язав проблеми і складності цього закладу.

— Особливо допомагає хлопцям і дівчатам, — наголошує Дмитро Степанович, — чіткий розпорядок дня, раціональний розподіл робочого й вільного часу. От прийде хлопчик, в нього трійки в табелі. Дивишся, минув час, вже підтягнувся, ще трохи — і грає в футбол з радісним обличчям: в щоденнику п'ятірки.

В такій атмосфері навчався Володимир Ковтун. Тут одержав перший розряд з футбола. А в атестаті теж немає жодної трійки. І, якщо послухати вчителя і учня, то їх твердження (кожного про заслуги іншого), напевне врівноважилися б на терезах.

* * *

Ми йдемо вулицями осіннього Києва. Шелесткі каштани вже гублять свої плоди і вони голосно вистрілюють в асфальт тротуарів розкочуються до ніг перехожих. Володя більше говорить, вірніше, пригадує. Я слухаю. Про далеке Ганчево на Кіровоградщині, яке залишило стільки приємних вражень. Там живе його бабуся і ще там — багато ровесників, хороших хлопців. Він з ними зжився: разом просиджували прохолодні світанки на рибалці, гуртом ганяли обшарпаного м'яча на вигоні.

Коли мова зайшла про київське «Динамо» (я знав, що Володимир вболіває за чемпіона країни), світло-карі очі загорілися. Футбол — його стихія.

На тренуванні.
Вимушена затримка.

Та сказати, що хлопець живе лише ним, означає сказати неправду. В «Спортінтернаті» він відомий, як здібний і дотепний артист драматичного гуртка. І ще Володя любить кіно, кохається в книгах.

І якщо хтось захоче похвалити його, як чемпіона, Володимир зніяковіє. Напевне відповість, що просто до безтями любить м'яч.

А. НЕЧИТАЙЛО.
студент КДУ.

Київ — Кіровоград.
Фото автора.

ОПІР ПОЛІТИЦІ АГРЕСІЇ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАРС). У США посилюються вимоги покласти край агресії у В'єтнамі. Група визначних членів конгресу — демократів висловила солідарність з намічуваним на 15 жовтня загальнонаціональним виступом студентів за мир у В'єтнамі.

Противники війни, пише газета «Чікаго сан-таймс», обурені тим, що президент Ніксон порушує дану ним перед виборами обіцянку покласти край війні у В'єтнамі.

Редактор В. ПОГРІБНИЙ.

ХАРКІВСЬКИЙ ЗООВЕТЕРИНАРНИЙ ІНСТИТУТ

ОГОЛОШУЄ НАБІР СТУДЕНТІВ НА ПЕРШИЙ КУРС ФАКУЛЬТЕТУ ЗАОЧНОЇ ОСВІТИ НА 1970 РІК

Інститут готує вчених зоотехніків і ветеринарних лікарів. На факультет приймаються особи, що мають середню освіту і працюють в сільськогосподарському виробництві.

На ветеринарний відділ приймаються особи, що закінчили ветеринарні технікуми і працюють у лікувальних і інших ветеринарних установах.

Заяви подаються на ім'я ректора інституту. До заяви додаються: документ про середню освіту (в оригіналі), характеристика-рекомендація, медична довідка (форма № 286), витяг з трудової книжки, 4 фотокартки (3×4 см.).

Заяви приймаються з 1 жовтня по 15 грудня 1969 року.

Вступні екзамени з хімії, біології (усно), російської або української літератури (письмово) приймаються з 1 грудня по 31 січня 1970 року.

Строк навчання — 5,5 років.

В інституті працюють підготовчі курси.

Адреса інституту: м. Харків, п/в «Зооветінститут», Харківський зооветеринарний інститут.

РЕКТОРАТ.

ТЕЛЕЕКРАН

П'ЯТНИЦЯ, 3 жовтня. Перша програма. 11.00 — Телевісті. (К). 11.10 — «Крізь роки». Телефільм. (К). 11.35 — «Шкільний екран». Українська література для учнів 10 класу. 16.35 — Інформаційна програма «День за днем». (Кіровоград). 16.55 — Наші оголошення. (Кіровоград). 17.00 — Програма українського кольорового телебачення. (К). «Мальовнича Україна». Документальний фільм. 17.30 — Телевісті. (К). 17.45 — До 100-річчя з дня народження Леніна. А. Малишко «Рядки про Леніна». 18.00 — Естафета новин. (М). 18.30 — Урочистий вечір, присвячений 100-річчю з дня народження класика вірменської літератури О. Туманяна. Трансляція з Великого театру Союзу РСР. В перерві — естафета новин. (М). 22.00 — Програма кольорового телебачення. (Берлін). 24.00 — Телевісті. (К).

СУБОТА, 4 жовтня. Перша програма. 9.00 — Гімнастика для всіх. (М). 9.45 — Новини. (М). 10.00 — «Музично-розважальна програма». (М). 10.30 — «Об'єктив». Телевізійний клуб. (М). 11.30 — Вистава Кишинівського Республіканського російського драматичного театру імені А. П. Чехова. (Кіровоград). 13.00 — Телевізійний народний університет. «Відкриття». (М). 14.30 — «Вчителька перша моя». Літературна композиція. До Дня вчителя. 15.30 — Концерт чеської музики. (М). 16.15 — «На меридіанах України». (К). 16.45 — Програма кольорового телебачення. (М). 1. «Десять років космічної ери». Науково-популярний фільм. 2. «Символи старого міста». Телефільм. 18.00 — «Клас — гегемон». Шляхами боротьби і пошуків. (М). 18.30 — «Природа і люди». Тележурнал. (К). 19.00 — Першість СРСР з футбола. — «Динамо» (К). — «Шахтар». II-й тайм. (К). 19.45 — «Господарі землі». (Херсон). 19.55 — Дні культури Чехословацької Соціалістичної Республіки на Україні. Чехословацький художній фільм. (К). 21.30 — «Світ соціалізму». (М). 22.00 — 16-й чемпіонат Європи з баскетбола серед чоловіків. Фінал. (Італія).

НАША АДРЕСА І ТЕЛЕФОНИ

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36
Телефони: відповідального секретаря — 2-45-35, відділу військово-патріотичного виховання і спорту — 2-45-35, решти відділів — 2-45-36.

«МОЛОДОЙ КОММУНАР» — орган Кировоградского обкома ЛКСМУ г. Кировоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління по пресі м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

БК 01015. Тираж 47 000. Індекс № 61197. Зам. № 4298.